

УДК 347,9[004.91:004.77]

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2026-1-16>

Кристина РЕЗВОРОВИЧ

доктор юридичних наук, доцент
(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1183-613X>
krystyna.rezvorovych@dduvs.edu.ua

Андрій ПАВЛЮК

здобувач вищої освіти
(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-6842-0067>
pavlukandrey0908@gmail.com

ДОПУСТИМІСТЬ СКРІНШОТІВ, МЕСЕНДЖЕРІВ І ЕЛЕКТРОННИХ ЛИСТІВ ЯК ДОКАЗІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ОГЛЯД СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

Розглянуто питання допустимості використання скріншотів, електронних листів та листування у месенджерах як доказів у цивільному процесі України. Проаналізовано судову практику, зокрема рішення з Єдиного державного реєстру судових рішень, у яких такі електронні дані використовувалися для підтвердження фактів правовідносин між сторонами спору.

Здійснено оцінку правової природи електронних доказів, визначено проблемні аспекти подання їх на перевірку автентичності. Особливу увагу приділено застосуванню положень ст. 100 Цивільного процесуального кодексу України щодо порядку подання електронних доказів та визначення їх оригінальності.

Обґрунтовано критерії допустимості, достовірності, достатності та належності електронних доказів, а також запропоновано напрями вдосконалення процесуального законодавства з урахуванням сучасних цифрових реалій.

Ключові слова: електронні докази, скріншот, месенджери, електронна пошта, допустимість доказів, судова практика, цивільний процес.

Постановка проблеми. Розвиток цифрових технологій істотно вплинув на всі сфери суспільного життя, включно зі здійсненням правосуддя. У сучасному цивільному процесі дедалі частіше виникають ситуації, коли важливі докази існують не в матеріальній, а в електронній формі: це листування у месенджерах, електронні листи, повідомлення в соціальних мережах, скріншоти сторінок тощо.

© К. Резворович, 2026

© А. Павлюк, 2026

Відповідно до ст. 100 ЦПК України електронними доказами визнається інформація в електронній (цифровій) формі, що може містити дані про обставини, які мають значення для справи. Такими доказами можуть бути електронні документи (в тому числі текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), вебсайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних та інші дані в електронній формі. Проте на практиці виникає питання, чи можна вважати прості скріншоти або роздруковані електронного листування належними та допустимими доказами, якщо вони можуть бути безперешкодно змінені або підроблені.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Окремі аспекти проблеми доказів у цивільному процесі в цілому та електронної їх форми зокрема розглядали у своїх працях такі науковці, як І. Андронов, Н. Волкова, Н. Голубева, М. Жушман, Н. Рванець, К. Резворович, І. Яніцька.

Мета статті – проаналізувати допустимість використання скріншотів, електронних листів та листування у месенджерах як доказів у цивільному процесі України з огляду на судову практику.

Виклад основного матеріалу. У цивільному процесі докази відіграють ключову роль, оскільки саме через систему доказування суд встановлює наявність або відсутність юридично значущих обставин для вирішення справи.

Відповідно до ст. 76 Цивільного процесуального кодексу України доказами є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи. Ці дані встановлюються такими засобами: письмовими, речовими і електронними доказами, висновками експертів та показаннями свідків. Таким чином, законодавець визнає достатній спектр джерел інформації, що можуть бути використані сторонами для підтвердження своїх правових позицій.

Юридична сила судових доказів безпосередньо пов'язана з їх допустимістю, тобто відповідністю встановленим законом вимогам щодо форми, джерела та способу отримання [2, с. 14–15]. Згідно з ч. 1 ст. 78 ЦПК України суд не бере до уваги докази, одержані з порушенням порядку, встановленого законом. Отже, лише допустимі докази мають юридичну силу, тоді як недопустимі не можуть бути покладені в основу судового рішення.

Наукова доктрина неодноразово звертала увагу на складність співвідношення понять «допустимість доказів» і «юридична сила доказів», вбачаючи у допустимості лише процесуальний аспект форми доказу, тоді як юридична сила розглядається як його спроможність впливати на переконання суду. Проте більш обґрунтованим убачається підхід, закріплений у чинному законодавстві, який передбачає, що недопустимий доказ не має юридичної сили, оскільки він не може бути належним чином перевірений у межах процесуального порядку [1, с. 14].

Цивільне процесуальне законодавство також визначає, що жодні докази не мають для суду заздалегідь встановленої сили. Це положення відображає принцип вільної оцінки доказів, який гарантує, що рішення суду ґрунтується на внутрішньому переконанні, сформованому за результатами безпосереднього дослідження всіх доказів у сукупності. Таким чином, кожен доказ оцінюється не самостійно, а у взаємозв'язку з іншими матеріалами справи, що забезпечує повноту та об'єктивність судового розгляду.

Властивостями доказів є їхня належність, допустимість, достовірність і достатність. Ці властивості формують систему критеріїв, за якими суд визначає, чи може конкретний доказ бути прийнятий і використаний у процесі доказування. Належними є ті докази, які безпосередньо стосуються предмета доказування. Допустимими – ті, що отримані відповідно до закону, без порушення процесуальних вимог. Достовірними є докази, що дають змогу встановити дійсні обставини справи, а достатніми такі, які у своїй сукупності дозволяють суду зробити висновок про наявність або відсутність фактів, що підлягають доказуванню [2, с. 15–16].

У сучасних умовах розвитку цифрових технологій та трансформації публічно-правових інститутів питання доказування у цивільному процесі набуває нового змісту. Розглядаючи впровадження інноваційно-комунікаційних засобів у судову систему, слід підкреслити, що цифровізація правосуддя не лише гарантує реалізацію конституційного права громадян на доступ до правосуддя, особливо в умовах воєнного стану, але й сприяє підвищенню ефективності функціонування судової системи в цілому [10, с. 99].

Впровадження інноваційних рішень у сфері доказування, таких як використання електронних листів, переписок у месенджерах, скріншотів, створює нову правову реальність, де цифрові дані визнаються рівноправними з «традиційними» доказами.

Саме тому проблема оцінки електронних доказів, зокрема допустимості скріншотів, електронних листів і повідомлень у месенджерах, сьогодні набуває особливої актуальності. Зростання кількості спорів, у яких сторони обґрунтовують свої вимоги або заперечення на підставі електронного листування, потребує чіткого регулювання та єдиної судової практики. Зазначена проблематика охоплює питання достовірності джерел інформації, процедур перевірки автентичності цифрових доказів, а також визначення їхньої юридичної сили. У цьому контексті аналіз сучасної судової практики дозволяє не лише оцінити, як національні суди підходять до використання таких доказів, але й окреслити напрями подальшого розвитку процесуального законодавства, необхідні для ефективного функціонування цифрового судочинства.

К. Резворович зауважує, що вирішення окресленої проблеми можливе шляхом вдосконалення положень Цивільного процесуального кодексу України щодо порядку огляду та фіксації електронних доказів. Сучасна редакція ЦПК України вже передбачає можливість перевірки електронних доказів за місцем їх фактичного знаходження у випадках, коли їх фізичне подання до суду є неможливим. Зокрема, статтю 85 ЦПК доповнено частинами сьомою та восьмою, що наділяють суд правом як за заявою сторони, так і з власної ініціативи здійснювати огляд вебсайту або будь-якого іншого онлайн-джерела даних із метою ідентифікації та фіксації їхнього змісту [11, с. 366].

Отже, чинне процесуальне законодавство надає суду достатні повноваження для безпосереднього доступу до вебресурсів та інших віртуальних джерел інформації. Проте такий огляд є ефективним лише доки відповідна інформація залишається доступною в першоджерелі. На практиці електронні дані можуть бути видалені або змінені власником акаунту або адміністратором вебсайту, що унеможливує отримання автентичного первинного доказу.

Одним із видів електронних доказів, які набули широкого використання в судовій практиці останніх років, є скріншоти. Скріншот – це зображення екрана електронного пристрою (комп'ютера, смартфона, планшета тощо), зафіксоване за допомогою спеціальної функції чи програмного забезпечення. З технічного погляду скріншот є графічним файлом, що містить візуальне відтворення певної інформації, відображеної на екрані в конкретний момент часу. У правовому контексті скріншоти використовуються як спосіб фіксації змісту вебсторінок, електронного листування, повідомлень у соціальних мережах чи месенджерах, а також інших цифрових слідів, що можуть мати доказове значення [3, с. 115].

Так, у справі № 587/2051/18 за позовом ТОВ «Консалтингово-видавнича компанія «Ділові перспективи»» до ОСОБА_2 предметом спору стало поширення останнім недостовірної інформації, яка, за твердженням позивача, завдала шкоди діловій репутації товариства. Відповідач, використовуючи кілька електронних поштових скриньок, розсилав електронні листи іноземним і національним партнерам позивача, в яких містилися неправдиві твердження про діяльність компанії, що призвело до втрати контрагентів і погіршення репутації. Позивач вимагав спростувати цю інформацію та стягнути компенсацію моральної шкоди [12].

Суд першої інстанції, дослідивши надані електронні докази, зокрема роздруківки електронних листів (скріншоти) та результати комп'ютерно-технічної експертизи, визнав

факт поширення недостовірної інформації доведеним. Було встановлено, що електронні адреси, з яких надсилалися повідомлення, пов'язані з номером мобільного телефону, що належав відповідачу. У зв'язку з цим суд частково задовольнив позов, визнавши інформацію недостовірною та присудивши 300 000 грн компенсації моральної шкоди.

Верховний Суд, переглядаючи справу, звернув увагу на процесуальні аспекти допустимості доказів. Було підкреслено, що відповідно до статей 76, 78, 100 ЦПК України електронні листи, скріншоти чи їх паперові копії можуть бути доказами лише за умови пред'явлення їх в оригіналі або в електронній копії, засвідченій електронним підписом, прирівняним до власноручного підпису, відповідно до Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги». Суд визнав, що роздруківки електронних листів та протоколи огляду поштових скриньок не є самостійними електронними доказами, проте в сукупності з іншими даними (експертизою, технічними зв'язками між електронними адресами та номером телефону відповідача) вони утворюють допустимий доказовий комплекс [6].

На відміну від попередньо розглянутої справи, у постанові Верховного Суду у справі № 568/879/17 за позовом ОСОБА_4 проти Бугаївського дошкільного навчального закладу «Дивосвіт» суд дійшов протилежного висновку щодо допустимості скріншотів як електронних доказів. У цій справі відповідач намагався довести факт аморальної поведінки вихователя ОСОБА_4, зокрема шляхом подання роздруківок (паперових копій) знімків екрана, які нібито відображали фотографії позивачки із соціальних мереж, що могли свідчити про її неналежну поведінку. Однак суд першої інстанції, з позицією якого погодилися апеляційний та касаційний суди, відмовився прийняти такі матеріали як належні та допустимі докази, оскільки їхня автентичність не була підтверджена, а оригінали електронних носіїв не були подані.

Суди вказали, що відповідно до частини 5 статті 100 ЦПК України, якщо подається копія електронного доказу, а інша сторона ставить під сумнів її відповідність оригіналу, суд зобов'язаний вимагати подання оригіналу для перевірки. У наведеному випадку відповідач не зміг надати цифрові оригінали чи метадані, які б підтверджували, що скріншоти не були змінені, тому їх не можна було використати для встановлення факту аморальної поведінки позивача. Верховний Суд підкреслив, що такі копії не мають самостійної доказової сили, оскільки зображення на папері без технічних параметрів та підтвердження джерела походження не відповідають вимогам до електронних доказів [5].

З цього рішення випливає важливий висновок: суди дотримуються суворого підходу до оцінки скріншотів, вимагаючи технічного підтвердження їхньої достовірності. Такий підхід демонструє прагнення судової практики забезпечити баланс між технологічними реаліями та процесуальними гарантіями достовірності доказів, запобігаючи маніпуляціям із цифровими зображеннями.

Так, у справі № 299/2706/20 за позовом ОСОБА_1 до ТОВ «Платі Юкрейн Лімітед» предметом спору стало поновлення на роботі після звільнення за власним бажанням. Позивач стверджувала, що відкликала свою заяву про звільнення, надіславши відповідне повідомлення на електронну адресу роботодавця. Вона подала до суду роздруківки електронного листа та скріншоти з електронної пошти, які, на її думку, підтверджували факт відправлення електронної заяви про відкликання.

Роботодавець заперечив проти позову, зазначивши, що жодного електронного повідомлення від позивача не отримував і що заяву про звільнення виконано у встановленому законом порядку.

Суд першої інстанції визнав скріншоти та роздруківки електронного листа допустимими доказами та задовольнив позов, зобов'язавши поновити працівницю на посаді. Апеляційний суд залишив це рішення без змін. Однак Верховний Суд, переглянувши справу, встановив, що факт отримання електронної заяви відповідачем не був підтверджений, а подані скріншоти не містили електронного підпису та технічних ознак автентичності.

Таким чином, суди першої та другої інстанцій помилково прирівняли відправлення електронного документа до його вручення, не врахувавши положення ч. 3 ст. 11 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг». Оскільки доказів отримання відповідачем зазначеної заяви не було надано, Верховний Суд дійшов висновку, що електронна заява про відкликання не породила юридичних наслідків для роботодавця.

Також Суд звернув увагу на те, що роздруківки скріншотів електронної пошти не є належним підтвердженням факту отримання електронного документа, адже такі копії не містять кваліфікованого електронного підпису і не можуть розглядатися як повноцінний електронний документ у розумінні ст. 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг». Суд підкреслив, що якщо сторона подає до суду копію електронного доказу в паперовій формі, вона повинна підтвердити наявність оригіналу та засвідчити відповідність копії оригіналу з вимогами ст. 100 ЦПК України.

Верховний Суд також зауважив, що у матеріалах справи відсутні дані, які б підтверджували, що ТОВ «Платі Юкрейн Лімітед» мали офіційну електронну адресу, зареєстровану як канал електронного документообігу з працівниками, або що між сторонами була домовленість про обмін документами в електронній формі.

Без зазначеної домовленості електронне листування не може вважатися належним способом повідомлення чи передачі юридично значущих документів у сфері трудових правовідносин.

Отже, Верховний Суд скасував рішення судів першої та другої інстанцій у частині задоволення позову про поновлення на роботі, вважаючи, що позивач не довела факт належного відкликання заяви про звільнення. При цьому суд наголосив, що в умовах цифровізації обміну інформацією між сторонами трудових відносин важливо дотримуватися встановлених законом процедур електронного документообігу, а також належного підтвердження отримання електронних документів, оскільки лише це забезпечує юридичну силу електронного листування як доказу в суді [4].

Перехід від використання електронної пошти до сучасних месенджерів як засобу комунікації закономірно вплинув і на судову практику щодо оцінки електронних доказів. Якщо раніше основним джерелом електронного листування, яке надавалося сторонами, були електронні листи, що мали чітку структуру, адресу відправника, дату, час і технічні метадані, то сьогодні все частіше доказову базу становлять повідомлення в месенджерах, таких як вайбер, телеграм, ватсап, фейсбук тощо. Таке листування, хоч і позбавлене традиційних ознак електронного документа, проте містить інформацію, що може підтверджувати факти, важливі для вирішення справи. Перехід до аналізу доказів цього виду вимагає від судів глибшого розуміння технічних особливостей збереження та відтворення таких повідомлень, а також чіткого визначення меж їхньої достовірності й автентичності.

Наприклад, у справі № 753/10840/19 ОСОБА_1 звернулася до суду з вимогою видати обмежувальний припис проти колишнього чоловіка ОСОБА_2, заборонивши йому будь-яке спілкування з нею та їхнім малолітнім сином особисто, телефоном або через інші засоби зв'язку, у тому числі за допомогою месенджерів.

Підставою для звернення стали численні випадки психологічного насильства, що виявлялися у систематичному листуванні в месенджері «Вайбер», де ОСОБА_2 вдавався до погроз, образ, нецензурної лексики, принижень, а також шантажу. ОСОБА_2 вимагав зменшення аліментів, погрожував не надати дозвіл на виїзд дитини за кордон, обіцяв фізичну розправу. Частина образливих повідомлень він надсилав навіть на телефон малолітнього сина, чим завдавав шкоди його психічному стану.

Суд першої інстанції, оцінивши електронні докази, скріншоти з телефону та планшета, визнав їх належними та допустимими доказами. Було встановлено, що в повідомленнях містяться елементи психологічного насильства, які створюють реальну загрозу безпеці заявниці та дитини. У зв'язку з цим суд задовольнив заяву частково й видав обмежувальний припис на 6 місяців, заборонивши ОСОБА_2 будь-яке спілкування з потерпілими.

В апеляційній скарзі ОСОБА_2 просить скасувати ухвалені у справі судові рішення та ухвалити нове рішення про відмову в задоволенні позову, посилаючись на порушення норм матеріального та процесуального права. Апеляційний суд залишив рішення без змін, наголосивши, що обмежувальний припис не є покаранням, а становить тимчасовий захисний захід.

Касаційна скарга містить посилання на те, що суди в порушення ст. 78, ч. 2 ст. 95, ч. 1 та 2 ст. 100 ЦПК України встановили обставини, що мають суттєве значення, на підставі недопустимих доказів та необґрунтовано відхилили клопотання про дослідження електронних доказів.

Судом встановлено, що згідно зі скріншотами повідомлень із телефону та планшету, роздрукованою перепискою у вайбері, яку ОСОБА_2 тривалий час та систематично веде із заявником з приводу організації побачень з сином, він висловлює погрози розправи, в тому числі фізичної, ображає та принижує заявника та її близьких, застосовує нецензурну та іншу неприйнятну лексику.

Верховний Суд підтримав позицію попередніх інстанцій, зазначивши, що листування в месенджерах може розглядатися як доказ вчинення психологічного насильства, якщо його зміст свідчить про погрози, приниження чи емоційний тиск [7].

Отже, суди дійшли висновку, що систематична агресивна переписка ОСОБА_2 становить форму домашнього насильства, а тому застосування обмежувального припису є законним та необхідним для забезпечення безпеки матері й дитини.

Аналіз зазначених для справ свідчить, що судова практика України щодо допустимості скріншотів, листування в месенджерах і електронних листів залишається неоднозначною. Принцип оцінки доказів за внутрішнім переконанням судді дозволяє суду приймати рішення, зважаючи на комплексний аналіз доказів, проте залишає дискрецію у визначенні достовірності цифрових джерел.

Таким чином, допустимість електронних доказів у цивільному процесі значною мірою залежить від конкретних обставин справи, ступеня спростування доказу іншою стороною та технічних характеристик способу його отримання.

Висновки. Судова практика України демонструє поступову еволюцію у сприйнятті цифрових джерел інформації як повноцінних доказів у цивільному процесі. Хоча відсутність єдиного підходу призводить до неоднозначності рішень, загальна тенденція спрямована на розширення меж допустимості електронних доказів.

У перспективі кодифікація підходів до електронних доказів має враховувати баланс між формальними вимогами та принципом змагальності сторін. Важливо, щоб цифрові матеріали не втрачали доказової сили лише через відсутність електронного підпису, якщо їхній зміст підтверджує істотні обставини справи. Формування сталої судової практики у цій сфері стане важливим кроком до адаптації цивільного процесу до сучасних цифрових реалій.

Список використаних джерел

1. Андронов І. В. Юридична сила судових доказів у цивільному процесі. *Новели цивільного процесуального законодавства: докази та доказування : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 14 вер. 2020 р.). Одеса : Фенікс, 2020. С. 12–15.
2. Голубева Н. Ю., Андронов І. В., Волкова Н. В., Яніцька І. А. Доказування та докази в цивільному судочинстві : навч.-метод. посібник. 2-е вид., перероб. та доп. Одеса : Фенікс, 2024. 80 с.
3. Жушман М. В. Скріншот як доказ в цивільному судочинстві крізь призму правозастосовної та судової практики. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 8. С. 114–118. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-8/24>.
4. Постанова Верховного Суду у справі № 299/2706/20 від 21 грудня 2022 р. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108260226>.
5. Постанова Верховного Суду у справі № 568/879/17 від 21 березня 2019 р. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80751512>.

6. Постанова Верховного Суду у справі № 587/2051/18 від 07 липня 2021 р. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98298873#>.
7. Постанова Верховного Суду у справі № 753/10840/19 від 13 липня 2020 р. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90385050>.
8. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.
9. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.
10. Резворович К. Р., Лазарева О. Л. Роль цифрових технологій у здійсненні цивільного судочинства в умовах воєнного стану в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. № 1. С. 95–99. DOI : <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-17>.
11. Резворович К., Рванець Н. Проблематика дослідження електронних доказів у цивільному судочинстві України. *Діяльність державних органів в умовах воєнного стану : зб. матеріалів Міжнар. науково-практ. онлайн-семінару* (м. Кривий Ріг, 29 квіт. 2022 р.). Кривий Ріг, 2022. С. 364–367. URL : https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2022/11/zbirnyk-z-oblozhkoju_29.04.2022.pdf#page=364.
12. Рішення Сумського районного суду Сумської області у справі № 587/2051/18 від 23 жовтня 2019 р. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85131418>.
13. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

References

1. Andronov, I. V. (2020) Yurydychna syła sudovykh dokaziv u tsyvilnomu protsesi [The legal force of judicial evidence in civil proceedings]. *Novely tsyvilnoho protsesualnoho zakonodavstva: dokazy ta dokazuvannia: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (m. Odesa, 14 ver. 2020 r.). Odesa : Feniks, pp. 12–15. [in Ukr.].
2. Holubieva, N. Yu., Andronov, I. V., Volkova, N. V., Yanitska, I. A. (2024) Dokazuvannia ta dokazy v tsyvilnomu sudochynstvi [Evidence and proof in civil proceedings] : navch.-metod. posibnyk. 2-e vyd., pererob. ta dop. Odesa : Feniks. 80 p. [in Ukr.].
3. Zhushman, M. V. (2023) Screenshot yak dokaz v tsyvilnomu sudochynstvi kriz pryzmu pravozastosovnoi ta sudovoi praktyky [Screenshot as evidence in civil proceedings through the prism of law enforcement and judicial practice]. *Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 8, pp. 114–118. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-8/24>. [in Ukr.].
4. Postanova Verkhovnoho Sudu u spravi № 299/2706/20 vid 21 hrudnia 2022 r. [Resolution of the Supreme Court in case No. 299/2706/20 dated December 21, 2022]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108260226>. [in Ukr.].
5. Postanova Verkhovnoho Sudu u spravi № 568/879/17 vid 21 bereznia 2019 r. [Resolution of the Supreme Court in case No. 568/879/17 dated March 21, 2019]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80751512>. [in Ukr.].
6. Postanova Verkhovnoho Sudu u spravi № 587/2051/18 vid 07 lypnia 2021 r. [Resolution of the Supreme Court in case No. 587/2051/18 dated July 07, 2021]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98298873#>. [in Ukr.].
7. Postanova Verkhovnoho Sudu u spravi № 753/10840/19 vid 13 lypnia 2020 r. [Resolution of the Supreme Court in case No. 753/10840/19 dated July 13, 2020]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90385050>. [in Ukr.].
8. Pro elektronni dokumenty ta elektronni dokumentoobih [On electronic documents and electronic document management] : Zakon Ukrainy vid 22.05.2003. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>. [in Ukr.].
9. Pro elektronnu identyfikatsiiu ta elektronni dovirchi posluhy [On electronic identification and electronic trust services] : Zakon Ukrainy vid 05.10.2017. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>. [in Ukr.].
10. Rezvorovych, K. R., Lazariyeva, O. L. (2024) Rol tsyfrovyykh tekhnolohii u zdiisnenni tsyvilnoho sudochynstva v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [The role of digital technologies in the implementation of civil justice in the conditions of martial law in Ukraine]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*. № 1, pp. 95–99. DOI : <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-17>. [in Ukr.].
11. Rezvorovych, K., Rvanets, N. (2022) Problematyka doslidzhennia elektronnykh dokaziv u tsyvilnomu sudochynstvi Ukrainy [Issues of examining electronic evidence in civil proceedings of Ukraine].

Diialnist derzhavnykh orhaniv v umovakh voiennoho stanu : zb. materialiv Mizhnar. naukovo-prakt. onlain-seminaru (m. Kryvyi Rih, 29 kvit. 2022 r.). Kryvyi Rih, pp. 364–367. Retrieved from: https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2022/11/zbirnyk-z-oblozhkoyu_29.04.2022.pdf#page=364. [in Ukr.].

12. Rishennia Sumskoho raionnoho sudu Sumskoi oblasti u spravi № 587/2051/18 vid 23 zhovtnia 2019 r. [Decision of the Sumy District Court of Sumy Region in case No. 587/2051/18 dated October 23, 2019]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85131418>. [in Ukr.].

13. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Civil Procedure Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 18.03.2004. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Krystyna Rezvorovych, Andrii Pavliuk. Admissibility of screenshots, messengers and emails as evidence in civil proceedings: a review of judicial practice

The article explores the theoretical and practical aspects of using electronic evidence in civil proceedings of Ukraine, emphasizing the transformation of judicial processes under the conditions of martial law and the active implementation of digital technologies. The study highlights that the digitalization of justice not only ensures citizens' right of access to the court during the war but also significantly improves the efficiency and transparency of the judicial system. The author analyzes the regulatory framework governing the submission and evaluation of electronic evidence, including documents signed with an electronic digital signature, email correspondence, and messages from instant messengers such as Viber and Telegram. Particular attention is paid to judicial practice regarding the admissibility and probative value of such evidence, as demonstrated by the analysis of relevant case law from the Unified State Register of Court Decisions.

The article outlines the problematic aspects of the current legislation, such as the lack of clear procedural regulation for the use of screenshots and messages from messengers as independent types of electronic evidence, as well as the inconsistency in judicial approaches to their authentication. The author argues that screenshots, though widely used by participants in civil proceedings, require proper procedural confirmation of their origin and integrity. Based on the analysis of court cases, it is established that courts increasingly recognize screenshots as admissible evidence, provided they are supported by other digital data (metadata, timestamps, or expert confirmation).

In addition, the research substantiates the need to supplement Article 128 of the Civil Procedure Code of Ukraine to legally recognize Viber and similar applications as legitimate tools for notifying participants of court proceedings. The author's contribution consists in the formulation of practical proposals aimed at enhancing the digital capacity of the Ukrainian judiciary, closing legislative gaps, and developing a unified digital platform for secure document exchange. The study concludes that the modernization of procedural norms and the institutionalization of electronic evidence assessment are crucial for aligning Ukrainian justice with European standards of openness, accessibility, and technological advancement.

Key words: *electronic evidence, digitalization, screenshots, email correspondence, messenger communication, martial law, civil procedure.*

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

*Дата першого надходження статті до видання: 23.12.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 12.01.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.04.2026*